

V sredo in saboto
izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for.	— kr.
za pol leta . . .	2 " "	70 " "
za četert leta . . .	1 " "	40 " "
Po pošti:		
za celo leto . . .	6 for.	30 kr.
za pol leta . . .	3 " "	20 " "
za četert leta . . .	1 " "	70 " "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bođi živ na vekel!“

Nar. pesem.

Oznaniła.

Za uavado dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; večje pismene plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolik (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 22.

V Celovcu v sredo 29. marca 1865.

Tečaj I.

„Slovenec“

vabi Slovence, naj si ga naročijo za II. četert leta 1865. Še le 3 mesece bo „Slovenec“ star, in že ima po celej Sloveniji lepo število prijatlov in podpornikov svojih, — že hodi v več ko 400 iztisih po vseh slovenskih krajinah in donša dopisov od vseh štirih vetrov slovenskega sveta. Hvala lepa! Pa vendar tudi ne more zamolčati, da med svojimi naročniki še pogreša veliko imen, ki slovijo za iskrene rodoljube in premožne gospode po svetu slovenskem. Bratje! facta loquuntur, dela, dela nam kažite, ne zlatih in sladkih besed! Zatorej prosimo!

„Slovenec“ bode izhajal v sedajnem duhu in sedajni obliki, pa je tudi volje razširiti se, kakor hitro potrebne podpore najde. Slovenci! Vse imate v svojih rokah. — Koliko naročnina znaša, najde se na čelu vsakega lista, le to pristavljamo, da imamo še vseh listov, ki so dozdam na svitlo prišli; dajemo vse po 1 gld. Stavki našega lista niso taki, da se beró, potem pa zadegajo nekam: „Slovenec“ svoje vrednosti ne zgubi nikoli. Zatorej priporočamo novim gg. naročnikom, naj si oskerbé tudi liste minulega četert leta.

Vse čč. gg. rodoljube, ki so volje „Slovenca“ podpirati in prejemati, lepo prosimo, naj se oglasé brez odloga. Kolek, poštnina in tisk so dragi, zatorej bode mo le nekaj malega več iztisov dali tiskati, in „Slovenca“ pošiljali le tistim, ki naročnino pošljejo.

V Celovcu 16. marca 1865. Vredništvo.

Odkritoserčna beseda.

□ Rekli smo, da večina domačinov ne mara dosti za to družbo; da je to resnica, posnamemo lahko iz borgega življenja te družbe, ki čedalje bolj peša in peša*), večkrat ni mesečnih zborov zaradi pomanjkanja gradiva in poslušavcev, iz istega vzroka mile tožbe v zborih, neredno prihajanje njenih sporočil, v katerih pogrešáš gorečnosti, marljivosti in zanimivosti poprejšnih let. Sedanjí njen vodja dr. Henrik Costa napenja vse moči, predloži v enomer nove častne dopisovavne ude, ki bi imeli povzdigniti revno razpadeno društvo. Ali naj bo zagotovljen marljivi in iskreni gospod vodja, da so pretekli oni lepi časi, kjer so nemški domoljubi slovensčino pestovali, kakor onemoglo dete, ki ne zná govoriti; zatoraj rečemo: Zgodovinsko društvo si ne bode prej opomoglo, dokler ne postane bolj kranjsko, bolj narodno. In da postane narodno, treba je pred vsem, da so njegova sporočila taka, da jih umejo tisti, katerih deželsko povestnico preiskuje — da so slovenska.

„Slovenska sporočila kranjske zgodovinske družbe, to je pa že preveč!“ morda marsikteri starokopitnež trepetaje kriči. „Kako nas bodo pa umevale hesen-darmstadtska, altenburška, sinsheimska, saarbruška, franko-brodská, turingiška in kako se že imenuje onih 68 dru-

*) Leta 1863 je imela 276 rednih, 33 častnih, 37 dopisovavnih udov, pa menda le v zapisniku, kajti pritožbe so vedne, da udje ne pošiljajo letnih doneskov — kar ni posebno veselo spričalo za družbo.

Pis.

žeb, s kterimi je naša v zvezi? Vprašamo samo, ali kranjska družba preiskuje kranjsko zgodovino za Hesselndarmstadt, Altenburg, Frankobrod, kratko: za tujce ali za nas domačine, nas Slovence? Po zdravi pameti mislimo saj, da hoče najprej domače ljudstvo, tedaj Slovence, seznaniti z njih zgodovino, kajti domačo, slovensko zgodovino preiskuje in domačini, tedaj zopet Slovenci, imajo nalogo, da jo s svojimi močmi podpirajo. Družba, ki za tujce dela, ni vredna, da jo mi podpiramo. In če hervaški arkiv za jugoslovansko povestnico v hervaškem jeziku in češki muzej v češčini izhajata brez nemščine, kako da ne bi izhajala slovenska sporočila? Naposled tudi ne vemo, kak poseben upliv ima kaka družba n. p. v Veimarju ali Ansbahu, da bi morala biti sporočila z avoljo njih nemška. Kdo izmed nas mara veliko za preiskave kraljevega vseučelišča v Kristijaniji ali nizozemske družbe v Leidnu, katerih sporočil še ne umemo? Take obilne zveze z vnajnimi družbami, ki nimajo nič upliva na našo zgodovino, so bolj baharije, kakor h kaki praktični koristi.

Pa nam kdo morebiti zopet očitaje poreče, da slovenski jezik še ni sposoben in zmožen za take učene in drobne preiskave. Ker nekteri gospodje, ki znajo slovenski pisati, v „Mittheilungen“ pridno nemški dopisujejo, skorej da bi jo tak nasprotnik zadel, ako bi mu ne mogli pokazati, da ravno oni gospodje so prej slovenski pisali. Najpridniši pisatelj sedanjih „Mittheilungen“, dekan Hicinger, ki slovenski piše „vzorno“, kakor pravi prvi list letošnjega „Glasnika“, je veliko veliko spisal v slovenskem jeziku za „Novice“, in Terstenjakove drobne preiskave so bile prej slovenske, potem še le ponemčene v „Mittheilungen“. Glej „Novice“ prejšnjih let in videl bodeš zgodovinske, jezikoslovne spise v slovenskem jeziku, ki so jih spisalí Hicinger, Terstenjak, Poženčan, Rešek in drugi. Prazen je torej izgovor, da slovensčina še ni kos takim predmetom.

Da bode društvo pospešno in da bode ustrezalo sedanjim tirjatvam, naj se prestrojijo zbori in sporočila v slovensko obleko, kar ni tako težko, kakor si ta ali uni domišljuje, saj zoper to prenarodbo ni nobenega paragrafa njegovih pravil. Verh tega je tudi sedaj večina udov, ki umé slovenski, in veliko jih je med njimi, ki so sposobni tudi za pisanje slovensko. Takim pa, ki bi radi pisali, pa ne znajo slovenski, naj bode pravo nemški pisati, vendar značaj zgodovinskega društva naj bi bil vselej slovenski. Prepričani smo, da pristopijo, če se to zgodi, vsi narodni omikani možaki temu društvu, oživelo se bode in vnovič cvetelo lepše ko prej, kajti zercalo bode slovenske marljivosti in učenosti.

Na noge tedaj, Slovenci! pokažimo svetu, da za uk smo prebrisane glave, kakor poje Vodnik, pokažimo da tudi na zgodovinskem polju kaj premoremo, da nam ni treba tujcev, ki ne znajo našega jezika, da preiskujejo našo zgodovino in deželo; vzemimo sami zgodovino v roke in vničimo sramotno očitjanje, da nam morajo tujci našo lastno zgodovino preiskovati!

Oni gospodje pa, ki imajo to stvar v rokah in o

kterih se more reči, da so po večini res domoljubi, naj vzrokov, zakaj peša in hira zgodovinska družba, nikar ne iščejo drugej, ampak v tem naj jih iščejo, da osnova ni všeč Slovincem, da hočejo Slovenci zgodovinsko družbo v slovenski obleki imeti, da so zbori in sporočila slovenska. Naj le zasuknejo od svoje dosedanje steze in prepričani naj bodo, da se vse na boljše obrne. Časi so drugi, potrebe so se spremenile, duh na Slovenskem se je predrugačil, naj se torej tudi družba predrugači, če hoče korakati z nami, če noče, da je ne bodemo prištevali tudi med zgodovinsko ropotijo. Če pa gospodje termasti ostanejo in se nikakor ne vernejo, prerokujemo jim, da bode kmalo kmalo razpadlo puhlo, trohljivo poslopje kranjske zgodovinske družbe. Rekel sem! —

Deržavni zbor.

Seje deržavnega zbora nas sila ne mikajo in ne marajo. Jasno je, da je sedajni deržavni zbor za deržavo nerodovit in da nič stalnega vstvariti ne more.

Ni še pravi resničen zbor vseh avstrijskih narodov, in tudi ne bode, dokler ni poslanec iz Ogerskega, Hervaškega, Češkega, Moravskega in Beneškega. Z žalostjo pa tudi še vedno zapazujemo, da si deržavni zbor, če tudi čuti svojo slabost in nepopolnost, skorej nič ne prizadene (izvzemši semtertje kake sladke besede), da bi tem, ki jih še ni v zboru, lepó pot poravnal, da bi prej ko mogoče skupej prišli in se posvetovanja udeležili. Potrebe so povsod velike, nadloge in vsake baže pomanjkanje hudó hudó pritiska, finance so tako slabe, da slabših skorej ne more biti in se je že tudi najhujega bati, ali — derž. zbor se skorej vede, kakor da bi nič huđega ne bilo in da, Bog ve, kako dolgo še lahko čaka! Tako je v zadnji seji izročil proračun za l. 1866 posebnemu odboru, ki je z nova izvoljen bil. Levica ima večino. Poslanec Toman je sicer predložil, naj se izroči ravno tistemu odboru, ki pretresa proračun za l. 1865. Ali le ta predlog ni bil od večine sprejet. Še le tedaj, ko se do dobrega ustanovi finančna postava za l. 1865, še le tedaj pride proračun za l. 1866 na versto, kar se bode gotovo najmanj kake 3 mesece vleklo. Deželni zbori bodo po tem takem veliko lepega časa zamudili. Derž. zbor pa tudi v oziru Ogrov, Hervatov in družih nezastopljenih dežel ne postopa prav, ker jim še celó nobene priložnosti ne da, da bi se o prihodnjem proračunu skupej posvetovati zamogli. Kaj spet porekó? Ali je to pripravno vabilo, da jih spravijo kdaj na Dunaj? Mislimo, da ne! In vendar morajo že čutili in vedeti, da brez Ogrov in Hervatov niso v stanu deržavo vrediti in financam na noge pomagati. Tedaj ne precejajte muhic, do jedra segajte! — Zbornica je tudi dovolila, da se sme sodba obravnavati s poslancem Rygerom, znanim Štampilharjem derž. zbora, ker je one dni nekega dijaka iz keréme na ulice posadil.

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele notrajno-avstrijske.

Iz Celovca. — E. A. Ne vem, kdo da mirne in pokojne Slovence po deželi tako draži in šunta. Ustmeno in pismeno me poprašujejo od več strani, ali je to resnica, da bojo prečest. gospod stolni korar in dekan celovške okolice č. g. Jak. Rebernik, svoje mesto zapustili in da na njihovo mesto pride nov dekan za celovško okolico in ta je terd Nemec.

Veseli me, da so se Slovenci tako svoje narodnosti zavedeli in tako zvesto nad svojimi pravicami čujejo;

pa tudi boli me, da gospode, ki imajo pri tej reči največ in — bi rekel — vse govoriti, še tako malo poznajo in da kaj tacega verjamejo. Res da dobimo novega korarja, pa naš premilostljivi knezoškof svojih slovenskih far in šol ne bojo dali terdemu Nemcu v roke. Celovška dekanija šteje deset nemških, osem slovenskih in četvero mešanih far. Zatorej mislimo, da poteče Drava v breg, preden da dobi Celovška dekanija za dekana — terdega Nemca, ki ne zna jezika slovenskega. Potolažite in pomirite se, ljubi Slovenci! in ne verjemite ljudem, ki trosijo take nesramne laži med vami — zanašajte se na svojega premilost. knezoškofa, ki so se še vselej skazali resničnega prijatla — pravice in ravnopravnosti!

† **Iz spodnjega Roža.** (Slovenščina in Bilčovses). Ta fara leži po stermih hribih, in je tako dolgo raztegnjena, da jo v 3 — 4 urah komej prehodiš. Zatorej je pastirovanje težavno, zraven pa še ves sad največega prizadetja in truda le pičel. Bilčovses šteje več kot 1000 duš, pa vendar nima še farne šole in ob nedeljah in praznikih se farmani razkropljajo na vse strani v sosednje fare. Zatorej se lahko verjame, da je tudi zastran narodnih zadev vse delo prav sitno in težavno. Ljudje ne znajo brati, kar jih zna, pride vse ponemčeno iz Celovca in veliko mladih ljudi hodi na Nemce v službo in, kakor pravijo, po nemško besedo, prinese pa res nemško besedo, in kako pokvarjeno! — prinese nemške razvade in nemški duh in še marsikaj družega, da se Bogu usmili. — Alj previdnost božja je tudi tukaj najbolje skerbela za ubogo ljudstvo; dobili so fajmoštra, pravega korenjaka po duhu in telesu. G. fajmošter Gradičnik Boštjan je ves živ in goreč za božjo čest, keršanski poduk in pošteno obnašo, zraven pa tak slovensk rodoljub, da ga ni daleč, daleč okoli: Dal bi serce in dušo za ljubo in drago mu slovenščino. Vsaki teden dvakrat zbira farno mladino v farovžu in jo podučuje prav po damače v vseh potrebnih rečéh. Kupuje vsake baže slovenske bukve in jih razdeluje med svoje farmane; stopil je tudi kot dosmerten ud k družbi sv. Mohora, kot zunajen ud k celovski čitavnici, naročil si vse slovenske časnike in še nemške, ki zagovarjajo slovenske pravice, in podpira tako vse domače narodne naprave. Da bi nam Bog zbudil več takih darežljivih in modrih rodoljubov, ki podpirajo najprej in pred vsem drugim domače slovstvo! Bil sem pred lanskim v Bilčovsu in sem videl tudi, kako ta rodoljub varčeno ravna in kako, bi rekel, ubožno živi, da mu le kaj ostane za dar na oltar velike matere Slave. Ne dela pa g. Gradičnik v domorodnem duhu samo na svoje farmane, temuč tudi na svoje sosedne duhovnike: Vse dopise, postavim oznanila, oklice itd. jim pošilja v slovenskem jeziku in pravil mi je sam, da dobivlja nemških odpisov in odgovorov od take strani, ktere bi si človek še v misel ne vzel. Bog živi pravega rodoljuba, gosp. fajm. Gradičnika v Bilčovsu! — Še ena kuracija je v tej dekaniji, od ktere pa rajše molčim. Golšovo je čisto slovensko, napravljena je tudi šola v farovžu, štela je nekđaj tudi družnikov sv. Mohora, — zdaj je vse zaspalo, in čaka človeka, ki bode mertve zbudil k novemu življenju v narodnem oziru. Ljudje so dobre duše, bistre glave in delavne roke, pa menjka človeka, ki bi jim kazal pravo pot. In glej! menda že se je našel človek, ki hoče tudi Golšovljane voditi na pravi pot: gosp. Šrbicelj, po domače Žec, si je naročil „Slovenca“, ga prebira sam pridno in ga razposoja po sosesčini. Tako je prav, ta je moška in sad se bode pokazal skorej!

Še bi mogel povedati kaj od naših kancelij alj urad-

nij. V Borovljah je okrajni predstojnik č. g. žl. Steinberg, v Celovcu za okolico pa č. g. Hermann, oba poštna moža in pridna uradnika. Nasprotnika slovenskemu jeziku nista, prvi še tudi precej slovenski govori; kaj pa porečeta, kedar pride kako slovensko pismo v kancelijo, tega ne vem, mislim pa, da židane volje ne bota. Poskusite, Slovenci! da zvem in rad prekličem, ako sem se goljufal.

+ **Iz Bekštajna**, 10. sušca. Danes imam „Slovenca“ nekaj naznaniti, kar bi, ako bi ne imelo svoje žalivredne strani, vtaknil v predalček za „smešnice“. Pred nekterimi mesci je okrajni urad v Belaku razpisal babiško službo za našo občino. V štebenski fari (v naši občini) ste dve izučeni babici. Ena izmed nju je prosila za omenjeno službo, ktera nese 26 gl. 25 kr. letne plače; pa čeravno ima izvrstno spričbo, vendar službe ni dobila, — zakaj da ne — meni do sedaj še ni prav jasno. Služba je bila vnovič v „Celovčanki“ razpisana. Pred nekterimi dnevi pa pride v Šteben k g. fajmoštru in g. zdravniku babica, ktero je deželna vlada semkaj poslala. Sirota je prišla iz Pliberka, pa je rojena Tirolka, — terda Nemka! Pač se nam zdi, kakor bi kdo mislil, da se bo pri nas nemška „kultura“ bolj vkoreninila, če slovenskega novorojenca že v prvi kopeli nemške roke — operó! Ali se je morda že tako po svetu razglasilo, da so pri nas „grostajčarji“? Če je temu taka, tedaj moram pa naznaniti, da jih je le mala peščica, izmed kterih so res nekteri (tega ne morem tajiti) tako „gros“, to je sami pred sebo tako veliki ali visoki, da so se morali nekteri že — ponižati. Nam se zeló napéno, to je namenu nasprotno zdi, v čisto slovenske kraje take osebe, ki se navadno pečajo z bolniki, kakor zdravniki in babice, pošiljati, ki slovenskega jezika ne umejo. Kaj več o tem mi ni treba reči, ker vsakdo, kdor ima le zdravo pamet, lahko spregleda, da se take naprave čisto nič ne prilegajo. Naša nova babica se nam pa prav v serce smili, ker predobro vemo, da razun svoje plače skoraj nič drugih dohodkov ne bode imela. Kakor sem že omenil, ste tukej tako že dve v Celovcu izučeni in tú rojeni babici, do kterih imajo žene veliko zaupanje, in tako se bode gotovo brez vsakoršnega ugovarjanja ta sitna reč kmali razvozlala. Kmali kaj več, veselih in — žalostnih glasov iz naše okolice. Z Bogom!

Od kranjsko - primortke meje 9. marca. A. L. Dragi „Slovenec“! le krepko se ponašaj in celi nam še preobilne naše skeleče rane; kajti še tu in tam zbadajo nas naši protivniki, kterim je maslo nemške kulture predeleč po žilah zašlo. Radi nas pikajo, da se ne zavemo dovolj svoje narodnosti, da narod ne mara za tiste ultraslovence, da smo še vse premalo omikani in da se ne smemo s svojim jezikom v sleherni izobraženo družbo prikazati. Takih in enakih protivnikov se tudi pri nas ne manjka. Pa kaj, akoravno radi čitajo slovenske knjige in marsiktere druge slovenske časnike (pa skorej bi bil rekel vendar bolj na tihoma) češ, da bi jih kdo ne videl in izdal za Slovence, takih pa ne moremo nikakor pravih, vdanih in javnih „patrijotov“ imenovati! Pokazati se moramo pred vsem svetom djansko, če tudi kako zabavljivo in sramotno za plačilo dobomo, da smo v resnici, ne na videz in po kotih, z dušo in s telesom, vdani sveti kerščanski veri, cesarju in domovini. — Pri nas se cesarjeve besede in ukazi tudi le poverhno, ali raje bi rekel, skorej nič ne spolnujejo. Po uradnijah se godi večidel še po starem kopitu. Pošiljal sem vloge in druga pisma v slovenskem jeziku pisana sl. okrajni gosposki v S . . . že mnogokrat, pa ni se mi še rešilo v imenovanem jeziku,

česar tudi pri srenjčanih zapazil nisem; k večemu, če se kako povabilo (poziv) v slovenskem jeziku pošlje, pa še to bode kmali bela vrana!

To nemčarenje našim ljudskim šolam strašno veliko škoduje, kajti ljudje ne vidijo in ne čutijo od njih v javnem življenju velikega dobička.

Kaj še ubogi župani in tudi drugi kmetje terpe in bodo še terpeli, ako ostane, kar je bilo, in kar je! Uboge slovenske reve dobivajo vse dopise iz pisarnice v tujem jeziku, njim in njihovim otrokom popolnoma nerazumljivem. Oni pošiljajo svoja deca v šolo zato, da bi sebi najpotrebniših vednost za vsakdanjo rabo pridobila, in jim potem kaj pomagala v mnogoterih zadevah in okolnostih. To bi se lahko zgodilo, ako bi bilo, kakor ima biti. Pa kaj, ko si hiše v oblake zidajo! Poznam župane, ki znajo sami ali njih deca dobro in gladko slovenski brati in pisati, pa jim vse to nič ne hasne. Mora se abožec uklanjati in prositi okoli bolj zvedenih, in včasih mora še tudi marsiktero stopinjo zastonj storiti, da izve, kaj da zahteva gosposka od njega. Vsemu temu bi se lahko v okom prišlo, ko bi sl. gosposke v domačem, prostemu županu in kmetu, razumljivem jeziku dopisovale in vloge v ravno tem jeziku reševale. — Terkamo in terkamo, pa se nam le še ne odpre; čakamo in čakamo, pa le nepričakamo. Kdaj pride zlata doba narodne ravnopravnosti, ktero so nam presvitli cesar sami zaterdili?

A. V. Iz Preval. (Nekaj zoper razširjavo goljufnega cvetličnega semena in cvetlic ptujih barantačev.) Prišel je pred enim tednom v našo okolico nek mož, vertnar iz Virmenberške dežele in je ponujal cvetlice, pa tudi seme različnih rastljin. Kupil je res marsikteri nekaj od njega. Pa pogledjte! Najpoprej se je pri zelenih cvetlicah njegova goljufija spricala. Bile so njih koreninice prav dobro v mah zavezane in njih verhek prav zelen. Zagernili so jih v zemljo, v enih dneh pa so usahnile in suha slama je postala. Ali to ni goljufija? Zatorej varujte se tega človeka. On je srednje starosti, rudečega zaraščenege obličja z rudečkastimi lasmi. Pa ni le-ta prvi, kteri tako dela, ampak tacih pride vsako leto zadosti, da z goljufnim semenom ljudem denarje iz žepa vabijo. Zeleti bi torej bilo, da bi domači vertnarji svoje kraje s tacimi rečmi oskerbovali. Imamo pa tudi v Celovcu prav pridnega vertnarja, g. Antona Auerja, ki si gotovo veliko prizadeva in vse naročbe na tanko izpeljuje.

Dežele trojedine kraljevine.

V Zagrebu. M. Bogović se je spet oglašil. Kar je v svojem prvem listu rekel, poterjuje zdaj še bolj jasno in moško v drugem ter pravi, da se je g. Mažuranič posvetovanja, kako zvezo z Ogersko ponoviti, resnično udeležil. Mažuranič bi pač lahko „da“ ali „nak“ rekel, ali bolje se mu še zdi molčati — svet pa si svojo misli!

Ptuje dežele.

Gerška. Kaj nemirno je to nesrečno kraljestvo. Tudi zdajnemu kralju se ne obeta lepa prihodnost. Nezadovoljnost je velika. Ministerstvo se vedno preminja, ali zastonjsi vsako prizadeva deželo umiriti. Tukaj se vidi, kaj tuji varhi zamorejo!

Sardinska. Kralj je pomilostil vse tiste, ki so bili pri Aspromontu in v Turinu zasačeni. — Iz Sicilije se sliši, da ni nič kaj mirna. — Finance so jako slabe.

Papeževa. — One dni se je papežu veliko imenitnih plemenitašev iz ptujih dežel poklonilo ter mu pismo serčne udanosti izročilo. — Ker se mu zmirej

žuga, da Francozi skorej odidejo, je neki papež rekel: Prav, če prej, bolje je! Bo vsaj vednemu žuganju konec! —

Amerika. Severniki zmagonosno in vedno hitreje proti jugu derejo. Nova rekrutba je zdaj. Jugovci so 300,000 suznjih nabrati ukazali. Bo gotovo vse zastoj.

Mehiko. Avstrijski prostovoljci so meseca febr. veliko zmago nad Mehikanskimi puntarji dobili. To je lepo!

Razne novice.

* Pretečeno saboto zjutraj na vse zgodaj se je žespet v Celovcu naznanjal ogenj. Tleti je jelo v g. Pufičevi podzemljski shrambi. K sreči se je še to o pravem času zapazilo in gasiti začelo. Velik neizrečeno velik strah je celo okolico prešinil, ko so zagnali glas, da je tudi nekaj smodnika tamkaj shranjenega. Vse je namerjalo ubežati, kakor hitro bi se le moglo. Še le, ko je gospodar sam ljudem dopovedal, da to ni res, so se pomirili in ostali. Tacega strahu res še ni bilo koj. Zakaj se vendar bolje na ogenj ne pazi?! —

* Po noči od 7—8 febr. t. l. se je po nesreči v ameriškem mestu Filadelfiji vnel tako imenovani „petrolej“ ali kamneno olje v nekej hiši, kjer ga je bilo shranjenega 2000—3000 sodov. Vstal je strašen požar, ki je hitro ukončal veliko poslopij in ljudi. — Na Angleškem je izmed 220,000,000 popotnikov pretečeno leto le 140 po nesreči konec vzelo. Razna zavarovavna društva so plačala odškodovanja 170,000 šterlingov. — V severni Ameriki se je dogodilo v zadnjih 10 letih 1280 nesreč na raznih železnicah. Ob življenje je prišlo 1809 ljudi, ranjenih pa jih je bilo 7289. Na morju je bilo 292 nesreč. 3584 ljudi se šteje mertvih, 1314 pa ranjenih ali poškodovanih. Požarov (ognjev) je bilo 294, ki so škode naredili za 28¹/₂ milijonov ameriškimi dolarjev. V mestu Novi jorki je bilo l. 1864 sto oseb umorjenih, štejejo pa tudi 227 neznanih mertvih. —

Drobtine.

Gospodarstvene. (Konec.) (Kako živino v hlevu rediti?) Zelena turšica daje tudi prav dobro kermo, in sicer največ od vsega žita. Ona shaja še tudi v suhi letini. Potrebuje pa dobro obdelane in nagnjene zemlje. Najbolje jo je saditi redko, kaci 10—12 palcev saksebi. Zemlja, kamor se seje, ne sme biti mokrotna. Dokler so steblica majhna, treba jih je okopavati in pozneje ogrebsti. — Zamore se pa turšica tudi sejati; če jo potem zgodaj pokosiš, zelenela bo zopet, toda obe te košnji ne bodo dale toliko kerme, kakor ena sama, ki se o času cvetja opravi.

Za seme se priporoča konjski zob (Pferdezahn mais), ki ga zato tako imenujejo, ker je zernje podobno konjskemu zobu. Ta turšica poganja veča steblica, in daje zatorej tudi več kerme. Prični jo prej kositi, nego ji narastejo sterži. Z enega orala dobiš lahko 300 centov prav dobre kerme. Premalo pa se nahaja v nji tistih reči, iz katerih se nareja kri; zatorej ne kladi živini samo zelene turšice, ampak prideni ji vselej zgorej napomnjene zmesi od detelje in trave. Ako seješ turšico o pravem času in potem večkrat, imel boš dosti kerme do jeseni. —

Med tem pa bode narastlo perje od rudeče (bele) pese (Runkelrübe) in repe, pozneje od retkve in slednjič od kapusa (zelja), kteremu dodaj sena in slame, da se živina spet privadi suhe kerme. Toda ne prični

prezgodej pesino in repino perje obirati, sicer boš dobil le malo vodene repe, in bi imel tako večo škodo, nego kar je perje vredno. Skušnje učé, da, če se prezgodej perje obira ali terga, se za $\frac{1}{3}$ manj repe nabere. — Tako si zamoreš svojo živino čez leto prerediti: dajala ti bode veliko in dobrega gnoja, namolzel boš veliko mleka, vóli pa se bodo hitro debelili. — Če smo pa dozdej le priporočevali, kako naj se živina v hlevu redi, naj nihče ne misli, da ne gre živine nikdar na pašo gnati; le gonite jo, kjerkoli je kaj dobre paše, n. pr. na jesen na travnike, dokler je suho vreme, da jih z nogami preveč ne zmanca. Tukaj se samo svetuje in priporoča, da ne živine goniti na slabe in suhe pašnike, ker se tako tolikanj gnoja poizgublja — živina pa hodi lačna (gladna) domú in čedalje bolj hujsa (medli). S tako pašo sam sebe goljufaš. Predno tedaj živino na pašo ženeš, preveri se, ali je kaj ali nič.

Tako svetuje kmetovavec grof T. Falkenhajn v kmetijskem časopisu za silške kmetovavce, in dozdeva se nam, da je njegov izgled tudi za naše slovenske kmetovavce zelo zelo podučiven in koristen. Da bi ga le tudi hotli vsi od kraja posnemati! Poglaviten pogoj pa je, da se ne pušča praha, nego da se povsod seje kerma, potem se bo zamoglo več in bolje živine imeti, in njive, ki so žitu namenjene, tako dobro gnojiti, da bodo 2 — 3krat več rodile, kakor zdaj rodé. Vsaj poskušnjo velja! (G. L.)

Duhovske zadeve.

Ljubljanska škofija: Č. g. Šink Šimen, dozdejnik vikar in beneficijar na Kerškem, gre v pokoj. Č. g. Rome Janez, kaplan v Žiréh, je dobil faro Ledine.

Naznanilo zastran „Cvetnika.“

Po želji, od več strani razodeti, podaljšuje družba sv. Mohora obrok spisom za „Cvetnik“ čez velikonočne praznike do konca prihodnjega meseca in prosi vse slovenske pisatelje prav obilne podpore. Vsi spisi naj bodo, kolikor je mogoče, kratki pa jedernati, lepoznanško- ali nravnopodučnega zapopadka; pošljejo naj se mi pa vsaj do 30. dne meseca aprila t. l. Tiskana pôla izvirnih sestavkov se bode plačevala z 20 gld., prevodi pa po 12 gld. a. v.

Pri tej priložnosti dajem na znanje, da pojde moj „nemško-slovenski slovar“, ves predelan in pomnožen, kmalo po veliki noči v natis. Kdor hrani kako zbirko manj znanih slovenskih besed in narodskih izrazov, sosebno iz štajarskega in dolenskega narečja, vsacega lepo prošim, naj mi priteče ž njimi vsaj pred koncem prihodnjega meseca na pomoč, da se moja bogata nabira še bolj pomnožiti more.

V Celovcu 19. marca 1865.

A. Janežič.

Dalje so darovali: (prenos . . . . .)	— gl. 48 kr.
Neimenovan rodoljub	1 „ — „
Sever Lor. kaplan v Rožece	1 „ — „
Janežič Ant. prot. v Celovcu	2 „ — „
Isep Boštj. Marfar v Smerčah	7 „ — „
vkup:	11 gl. 48 kr.
3 iztisi po 3 gl. 12 kr. znašajo:	9 gl. 36 kr.
ostane zanaprej:	2 gl. 12 kr.

Dunajska borsa 28. marca 1865.

5% metalike	70 65
5% nacionaln	76.90
Novi zlati	5.19
Srebro	108.50